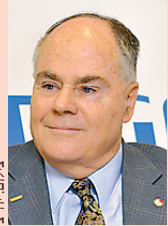

שנת החפנה 2010

השיחה של הוועידה / ד"ר גלעד פורטונה לא בשיטת ה"זבנג וגמרנו"

ישראל, מאז הקמתה, נודעת בחדשנות המדעית-תעשייתית שלה. בתחילת שנות ה-90 ביצעו במוסד נאמן בטכניון מחקר השוואתי שבדק את החזר ההשקעות של התעשייה הישראלית, אשר נהנתה מסובסידיות של השקעות המדינה לפי חוק עידוד השקעות הון. היוזמה הייתה של משרד התמי"ת, שרצה לבחון אם הסובסידיות לחברות לא גרמו לירידה ביעילות של החזר ההשקעות. המסקנה העיקרית מהמחקר הייתה: בעוד החברות הישראליות ידעו להשיג החזרי השקעות ממוצעים מצוינים ותחרותיים, הייתה לממשלה השפעה גדולה על השינויים החדים.

מכאן למדנו, כמותית ואיכותית, מה שבעצם ידענו: איכותית - למדיניות ממשלה בנונה יש יותר משמעות וחיוביות בישראל מאשר במדינות רבות אחרות. כמותית - ככל שהממשלה השקיעה ונתנה גיבוי לחברות במשק, כך המשק הצליח לצמוח יותר.

ב-20 השנה האחרונות, ייחודה של ישראל בימות ובחדשנות תעשייתית אורחית, בא לידי ביטוי בצמיחה מרשימה של חברות חדשניות. מתחילת שנות ה-90, השכילה ישראל לפתח מוצרים ראשונים בדורם, שסימנו את הדרך לכיווני פיתוח וייצור חדשים בישראל ובעולם. מדובר בתעשיית ההיי-טק שהתפתחה על רקע עידוד לאומי, אך כמעט ללא התערבות ממשלתית ובעזרת מימון של קרנות פרטיות יזמיות. עם זאת, דוגמה מדיניות שהתשתית המדעית, האנשית והפיסית הייתה מוכנה כמעשה ידי אומן ע"י מדיניות הממשלה, שכללה פעולות רבות כמו הפרטה, עידוד אזורי טכנולוגיות צבאיות ועוד.

חלק הארי של תעשיית היי-טק זו, שהתמקד בטכנולוגיות של אינפורמציה ותקשורת, הצליח להביא תרומה גדולה לייצוא של ישראל, ולהאדיר את שמה כמרכז לחדשנות מדעית-טכנולוגית מהמובילים בעולם. מספר ניכר של חברות יצרניות, כמו אמדוקס, צ'ק פוינט, ואחרות, הצליחו להגיע לגדלים משמעותיים גלובליים.

במקביל, צמחו החברות הגדולות הגלובליות של ישראל שבנו בתקופות קודמות, בראשן טבע. בשנים האחרונות עודדה המדינה באופן יותר אקטיבי פיתוח של הרחבת יזמות עסקית במדעי הביוטכנולוגיה המתחדשת בעולם, במטרה למנף תשתיות מדעיות מצוינות שנוצרו באקדמיה לאורך עשרות שנים.

כאן נשאלת השאלה: כיצד ישראל יכולה לשמור על יתרונה היחסי?

במסגרת תוכנית, "ישראל 2028 - חזון ואסטרטגיה לכלכלה ולחברה בעידן גלובלי", שהוגשה לממשלה ב-2008, דוגמה מדיניות החדשנות התעשייתית והמדעית של ישראל. זוהו שלושה כיוונים המחיבים מעורבות ותמיכה ממשלתית ועדכון במדיניות הלאומית בישראל והם: שימור תנופת תעשיית ההיי-טק, מינוף יכולותיה המדעיות של ישראל, ושדרוג התעשייה המסורתית והשירותים בישראל.

כיום, כשנה לאחר פרוץ המשבר, גורמים בתעשייה, בממשלה, באקדמיה ויוזמים עסקיים ופרטיים, בתמיכת נציבות המדע והטכנולוגיה ישראל-ארה"ב, מתכננים פעילות המשך לחזון 2028. מימוש חזון זה אינו אפשרי בשיטת ה-"זבנג וגמרנו". זהו תהליך שהמדינה צריכה לכוון בתוך סביבה תחרותית גלובלית. לישראל, כמשק קטן שעיקר גידולו מותנה בייצוא ובגלובליזציה, יש תלות גדולה בשימור הצלחת תהליך הגלובליזציה העולמי.

ועידת ישראל לעסקים

14 - דצמבר = 2009

הכותב הוא חוקר בכיר במוסד שמואל נאמן, יועץ לחברת גדות,
לשעבר סמנכ"ל פיתוח עסקי בטבע, חבר מנהיגות ועידת ישראל לעסקים 2009
*5988 • www.globes.co.il/veida2009 • להרשמה: